

**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก**
ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS EFFECTING THE LEARNING
ORGANIZATION OF SCHOOLS ADMINISTRATORS UNDER
BANGKOK EASTERN BANGKOK DISTRICT

ปาริฉัตร รังศรีศักดิ์¹, เตือนใจ ดลประสิทธิ์²

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Educational Administration Suan Sunandha Rajabhat University

Parichat Rungsrisak¹, Tuanjai Dolphasit²

Corresponding Author E-mail : s65561802058@ssru.ac.th¹, Tuanjai.da@ssru.ac.th²

(Received : March 12, 2026; Edit : March 31, 2026; accepted : April 3, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก 2) เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก 4) เพื่อศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก จำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก โดยรวมเท่ากับ .899 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายด้านอยู่ระหว่าง .787 - .872 และ 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร รองลงมาคือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษาตามลำดับ โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรเท่ากับ .904 ค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 81.70 ค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจาก การพยากรณ์เท่ากับ .220 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Y} = 0.640 + 0.355X_5 + 0.201X_2 + 0.165X_3 + 0.138X_4$$

$$\hat{Z} = 0.401Z_5 + 0.222Z_2 + 0.179Z_3 + 0.159Z_4$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, องค์กรแห่งการเรียนรู้, สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of this research were to; 1) the Academic Leadership of educational institution administrators Under Bangkok Eastern Bangkok District; 2) the Learning Organization of academic administration of educational institution administrators Under Bangkok Eastern Bangkok District; 3) The relationship between Academic Leadership and Learning Organization of Bangkok school administrators Eastern Bangkok and 4) Academic Leadership that Learning Organization administration efficiency of school administrators Under Bangkok Eastern Bangkok District. The sample of this study School administrators and teachers in primary schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Bangkok East District, totaling 357 people. The research instruments were questionnaires. The statistic used for analyzing were the percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation and stepwise multiple regression analysis. The results of the research found that 1) Academic Leadership of school administrators Under Bangkok Eastern Bangkok District Overall, it is at a highest level. 2) The level of Learning Organization of educational institutions. Under Bangkok Eastern Bangkok District Overall, it is at a highest level. 3) Academic Leadership of educational institution administrators and the Learning Organization administration of educational institutions. Under Bangkok Eastern Bangkok District have an overall positive relationship of .899, which is at a high level. It is statistically significant at the .01 level and has a correlation coefficient between .787 - .872 and 4) Academic Leadership of school administrators that Learning Organization administration of educational institutions. This includes aspects of teacher and staff quality development, curriculum and instructional management, creating a conducive learning environment, and educational supervision. There is a multiple correlation value of The variable is equal to .904. The predictive power is 81.70%. The error occurred from The forecast is .220 with statistical significance at the .01 level. A prediction equation can be created in the form of raw scores and standard scores, which is

$$\hat{Y} = 0.640 + 0.355X_5 + 0.201X_2 + 0.165X_3 + 0.138X_4$$

$$\hat{Z} = 0.401Z_5 + 0.222Z_2 + 0.179Z_3 + 0.159Z_4$$

Keywords : Academic Leadership, Learning Organization, Educational institutions under the Bangkok Metropolitan Administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามสามารถดำรงชีวิตอยู่บนโลกยุคพลิกผันที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านวิทยาการ เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพโดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ได้ระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทั้งยังมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561 : 8) อย่างไรก็ตาม ในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่โลกก้าวเข้าสู่ยุค VUCA World (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity) และพัฒนาสู่ความเปราะบางและคาดเดาได้ยากยิ่งขึ้นในแบบ BANI World (Brittle, Anxious, Non-linear, Incomprehensible) รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและภาวะผู้นำแบบดั้งเดิม (Traditional Leadership) ที่เน้นการสั่งการตามลำดับชั้นอาจไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้ "ภาวะผู้นำทางวิชาการ" (Instructional Leadership) จึงกลายเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก (Key Driver) ที่สำคัญยิ่งในการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้กลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ไม่หยุดนิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การส่งเสริมศักยภาพครู และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติสืบไป

ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้เจริญเติบโตเป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพนั้นควรเริ่มจากการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกัน โดยเน้นปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ให้เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เชิงสมรรถนะรายบุคคลให้แก่ผู้เรียนตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มศักยภาพ มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 35) ทั้งนี้ผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ และเป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษา

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก การจัดการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ต้องเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนและแตกต่างจากพื้นที่อื่น โดยเฉพาะในพื้นที่ กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก (ประกอบด้วยเขตคลองสามวา, สะพานสูง, หนองจอก, ลาดกระบัง, ประเวศ, สวนหลวง, บางกะปิ, คันนายาว และบึงกุ่ม) ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพและสังคมแบบ "กึ่งเมืองกึ่งชนบท" (Semi-urbanization) ที่มีความหลากหลายของประชากรและนักเรียน พื้นที่กรุงเทพตะวันออกเป็นเขตขยายตัวของที่อยู่อาศัยและนิคมอุตสาหกรรม ทำให้มีการเคลื่อนย้ายของประชากรแฝง แรงงานต่างด้าว และครอบครัวที่มีความหลากหลายทางฐานะเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ส่งผลให้นักเรียนในสังกัด กทม. มีพื้นฐานที่แตกต่างกันอย่างมาก ครูจึงต้องการนวัตกรรมการสอนที่ตอบโจทย์ความแตกต่างรายบุคคล (Differentiated Instruction) อีกทั้งการขยายตัวทางความเป็นเมืองอย่างรวดเร็ว โดยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงจากเกษตรกรรมสู่ชุมชนเมืองที่แออัด นำมาซึ่งปัญหาสังคมที่ซับซ้อน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาครอบครัว หรือการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ไม่เท่าเทียมกัน (Digital Divide) ความคาดหวังของชุมชนและตลาดแรงงาน โดยโรงเรียนในกลุ่มเขตนี้ต้องปรับตัวให้ทันต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและการบริการในพื้นที่ เพื่อสร้างทักษะอาชีพที่ใช้ได้จริงสู่ จากความท้าทายดังกล่าว ภาวะผู้นำแบบเดิมไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือที่ซับซ้อนได้อีกต่อไป สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครจึงจำเป็นต้องเร่งยกระดับสู่การเป็น "องค์กรแห่งการเรียนรู้" เพื่อสร้างกลไกที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) ระหว่างครูและบุคลากรที่โรงเรียนเปลี่ยนสถานะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จะช่วยให้เกิดการปรับตัวที่ยืดหยุ่น (Agility) สามารถนำข้อมูลและปัญหาในพื้นที่มาวิเคราะห์เพื่อสร้างแนวทางการสอนใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตกึ่งเมืองกึ่งชนบทได้ทันทั่วถึง โดยมี ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารเป็นเข็มทิศสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

ผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่กำหนดขึ้นในองค์กรมีอำนาจโดยตำแหน่งและได้รับความคาดหวังในหน้าที่แบบเฉพาะเจาะจงและมุ่งเน้นที่การควบคุม การตัดสินใจ ส่วนผู้นำจะต้องมีคุณลักษณะของผู้นำ ไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็ตาม ในขณะที่ผู้นำอาจจะไม่ได้รับมอบอำนาจทางสายงานแต่อาจจะมีอำนาจโดยวิธีอื่นและมีบทบาทที่กว้างกว่าบทบาทผู้บริหาร ผู้นำจะเน้นที่กระบวนการกลุ่ม การรวบรวมข้อมูลข่าวสารการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการใช้อำนาจกับบุคคลอื่น จึงกล่าวได้ว่า "ภาวะผู้นำ" เป็นปัจจัยสำคัญต่อกระบวนการบริหารหรือต่อตัวผู้บริหารเอง เพราะภาวะผู้นำจะชี้ให้เห็นความสำเร็จของหน่วยงานการบริหารองค์กรจะดำเนินไป

ด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและศิลปะในการบริหารงานของผู้นำ ดังนั้นผู้นำจำเป็นที่จะต้องมีทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” อีกทั้งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานในทุก ๆ ภาคส่วน (พิชญาภา ยินยาว, 2562 : 1) ซึ่งการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันที่มีความจำเป็นต้องเร่งการยกระดับความเป็นเลิศทางวิชาการให้แก่ผู้เรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ และมีความเข้าใจเข้าถึงต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมภายในสถานศึกษาในการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครูและสนับสนุนด้านการสอนให้กับครู รวมถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองตามความต้องการของครูโดยแท้จริง จึงจะสามารถนำพาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการต่าง ๆ อย่างมาก ทั้งนี้ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการมีประสิทธิภาพของโรงเรียนและสามารถช่วยแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการมีภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างชัดเจน (กรองกาญจน์ อรุณเมฆ, 2564 : 2)

นอกจากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารแล้วสถานศึกษาควรเป็นองค์กรที่มีคุณภาพพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ต่อวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วบนโลกยุคพลวัตในปัจจุบันกล่าวคือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความสำคัญกับการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ เนื่องจากในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้องค์การต้องมีการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวเพื่อให้อำนาจดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและสร้างความเติบโต หากองค์กรสามารถพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีแนวปฏิบัติและปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรอย่างเหมาะสม เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมก็จะสามารถสร้างศักยภาพให้กับองค์กรและส่งผลต่อความก้าวหน้าขององค์กรต่อไป (นิสรา ใจชื่อ, 2564 : 127-128) ซึ่งในองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีการสร้างช่องทางให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันภายในระหว่างบุคลากร ควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากภายนอกทำให้เกิดโอกาสในการที่บุคลากรสามารถเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด สำหรับการปฏิบัติงานนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามที่ต้องการกำหนด การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้นี้เองทำให้องค์กรและบุคลากรมีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพโดยมีการเชื่อมโยงรูปแบบของการทำงานเป็นทีมกับการเรียนรู้เป็นทีม มีอำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่ม (Initiative) เกิดกระบวนการในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเตรียมรับกับความเปลี่ยนแปลงเปิดโอกาสให้ทีมทำงาน และการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งจะทำให้เกิดองค์กรที่เข้มแข็ง จึงกล่าวได้ว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสำคัญต่อองค์กร ทำให้องค์การนั้นต้องปรับเปลี่ยนตนเองหรือยกระดับตนเอง เพราะเป็นที่ยอมรับกันแล้วองค์กรพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แล้วจะก้าวสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม (Innovative Organization) และองค์กรแห่งปัญญา (Intelligent Organization) (กรองกาญจน์ อรุณเมฆ, 2564 : 40)

เมื่อพิจารณาถึงที่มาและความสำคัญข้างต้นของภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารซึ่งเป็นผู้กำหนดทิศทางทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามเติบโตเป็นคนดีเก่งและมีคุณภาพตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความภาวะผู้นำทางวิชาการและพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อยกระดับและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคพลวัตและความก้าวหน้าทางวิทยาการในยุคปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญ และเกิดความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปเป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ประจำปีการศึกษา 2568 จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 131 แห่ง จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครู 4,659 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 357 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

- 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก
- 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก เพื่อนำแนวคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก เพื่อนำแนวคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. สร้างแบบสอบถามตามโครงสร้างที่กำหนด
5. ตรวจสอบความถูกต้องโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์
6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอแก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้วิธีการหาค่าความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence)
8. รวบรวมผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญและทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบสอบถาม
9. ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ โดยค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00
10. นำแบบสอบถามมาทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา จำนวน 10 แห่ง ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ของแบบสอบถาม
11. รวบรวมผลการทดลองใช้และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบสอบถาม
12. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามผลการสังเคราะห์การทดลองใช้ โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.972
13. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 357 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ดำเนินการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ประจำสาขาบริหารการศึกษาในการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้อำนวยการเขตของกลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 เขต

2. ทำการนัดหมายกำหนดการเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเอง และมีการเก็บข้อมูลแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ พร้อมนำแบบสอบถามมาทำการกรอกข้อมูล เพื่อนำไปประเมินผลของข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยของแบบสอบถามทุกฉบับ และนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ ตัวแปรเชิงคุณภาพ ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมทั้งคำบรรยายได้ตาราง

2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร จากการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้านและภาพรวม โดยดำเนินการพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล เพื่อทราบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961)

3. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร จากการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้านและภาพรวม โดยดำเนินการพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ของผู้ให้ข้อมูล เพื่อทราบระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (rxy) (Hinkle, et al., 1998 : 120) และแปลผลในกรณีที่มีค่า rxy เป็นบวก

5. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 \text{ (สมการที่ 1)}$$

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\hat{Z} = \beta_1Z_1 + \beta_2Z_2 + \beta_3Z_3 + \beta_4Z_4 + \beta_5Z_5 \text{ (สมการที่ 2)}$$

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบาย โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 เขต เพื่อประสานงานกับสถานศึกษาในการตอบแบบสอบถาม โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามสถานศึกษาละ ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 3) ครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 357 คน คิดเป็นเป็นร้อยละ 100

โดยข้อมูลที่น่าวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 357 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 71.71 และเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 28.29 ตามลำดับ

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 31.37 รองลงมาคือต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 29.69 41 - 50 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 27.17 และ 51-60 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77 ตามลำดับ

วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 68.63 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 และระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.12 ตามลำดับ

ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 73.11 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.65 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.24 และ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ

ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานมาแล้วน้อยกว่า 6 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70 รองลงมาคือ 6 - 10 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 19.33 11 - 15 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.77 มากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.24 และ 16 - 20 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.96 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 357		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา	4.53	.56	มากที่สุด	5
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	4.58	.57	มากที่สุด	1
3. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้	4.57	.56	มากที่สุด	3
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.57	.59	มากที่สุด	4
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร	4.58	.58	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.57	.53	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = .53) เมื่อพิจารณาเรียงด้านเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและ การสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = .57) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = .58) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = .56) ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = .59) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของ

สถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .56) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

ผลการวิเคราะห์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การเรียนรู้เป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวม

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	n = 357		ระดับ	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.54	.55	มากที่สุด	5
2. การเป็นบุคคลที่รอบรู้	4.55	.54	มากที่สุด	4
3. การมีแบบแผนความคิด	4.58	.56	มากที่สุด	3
4. การเรียนรู้เป็นทีม	4.60	.53	มากที่สุด	1
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.58	.54	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.57	.51	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .51) เมื่อพิจารณาประเด็นการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาจากมากไปหาน้อยดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเรียนรู้เป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .53) รองลงมาคือ การคิดอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .54) การมีแบบแผนความคิด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .56) การเป็นบุคคลที่รอบรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .54) และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = .55) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product moment Correlation coefficient) ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ด้วยค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y _{tot}	ร ะ ด ับ ความสัมพันธ์
X ₁	1.000	-	-	-	-	.787**	สูง
X ₂	.844**	1.000	-	-	-	.827**	สูง
X ₃	.802**	.852**	1.000	-	-	.834**	สูง
X ₄	.779**	.812**	.847**	1.000	-	.852**	สูง
X ₅	.801**	.809**	.828**	.903**	1.000	.872**	สูง
X	-	-	-	-	-	.899**	สูง

** p < .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก พบว่าด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_3) ด้านการนิเทศการศึกษา (X_4) และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5) กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกโดยรวม (XY_{tot}) เท่ากับ .899 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .787 ถึง .872 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์ทางบวก โดยด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5) ด้านการนิเทศการศึกษา (X_4) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_3) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์กันภายในตัวแปรอยู่ในระดับสูง หากพิจารณารายด้านพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออกสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .872 รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .852 ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .834 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .827 และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .787 ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ในการวิเคราะห์เพื่อค้นหาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออกและสร้างการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ดังปรากฏในตารางที่ 5 - 6 ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	R	R ²	Adj R ²	SEE	F
X_5	.872	.760	.759	.252	1124.039**
$X_5 X_2$	.896	.803	.802	.228	721.807**
$X_5 X_2 X_3$	.902	.814	.812	.222	513.490**
$X_5 X_2 X_3 X_4$	.904	.817	.815	.220	393.850**

** p < .01

จากตารางที่ 5 พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อหาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ทั้ง 4 รูปแบบ พบว่า รูปแบบที่ 4 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย หรืออำนาจการพยากรณ์เท่ากับ .817 ซึ่งเป็นค่าอำนาจการพยากรณ์ที่สูงที่สุด ผู้วิจัยจึงเลือกรูปแบบที่ 4 เป็นรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ผลปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	b	SE _b	β	t	Sig.
Constant	.640	.101		6.349**	.000
ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5)	.355	.050	.401	7.132**	.000

ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X ₂)	.201	.042	.222	4.737**	.000
ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X ₃)	.165	.047	.179	3.499**	.000
ด้านการนิเทศการศึกษา (X ₄)	.138	.051	.159	2.707**	.000
R = .904 R ² = .817 Adj R ² = .815 SEE = .220 F = 393.850 Sig.F = .000					

** p < .01

จากตารางที่ 6 พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X₅) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X₂) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X₃) และด้านการนิเทศการศึกษา (X₄) สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ได้ร้อยละ 81.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .355, .201, .165, .138 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .401, .222, .179, .159 ตามลำดับ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรเกณฑ์ (การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา) และตัวแปรพยากรณ์ (X₅ X₂ X₃ X₄) มีค่าเท่ากับ .904 อำนาจพยากรณ์ร้อยละ 81.70 และค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการพยากรณ์เท่ากับ .220

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = a + b_5X_5 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4$$

$$\hat{Y} = 0.640 + 0.355X_5 + 0.201X_2 + 0.165X_3 + 0.138X_4 \quad (\text{สมการที่ 1})$$

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\hat{Z} = \beta_5Z_5 + \beta_2Z_2 + \beta_3Z_3 + \beta_4Z_4$$

$$\hat{Z} = 0.401Z_5 + 0.222Z_2 + 0.179Z_3 + 0.159Z_4 \quad (\text{สมการที่ 2})$$

อภิปรายผลวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก 2) เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก 4) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ มาอภิปรายผลตามรายละเอียดต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกรอบเป้าหมายของโรงเรียนจากขอบเขตงานที่รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการอย่างชัดเจน โดยในด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ มีการส่งเสริมให้ครูกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และดัชนีชี้วัดคุณภาพแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนกำกับดูแลการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและท้องถิ่นให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนและชุมชน ทั้งยังมีการกำหนดนโยบายในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรการสอนเดิมให้ดีขึ้นโดยผ่านกระบวนการวางแผนการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากร ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน มีนโยบายการบริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเพิ่มพูนความถนัดทักษะ และความสามารถของครูในการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้คำแนะนำในการพัฒนาผลงานทางวิชาการของครู และสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและบุคลากรสอดคล้องกับ (พุฒินันท์ แสงสิริวิวัฒน์, 2564) ที่กล่าว ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ว่า เป็นการบริหารจัดการของผู้บริหารในสถานศึกษาโดยการชี้แนะ ส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าว จูงใจในการพัฒนางานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยทรัพยากรและการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้มีข้อมูลที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน ส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมในการทำงาน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ตลอดจนมีการเสริมแรงโดยมอบรางวัลให้นักเรียนและครูที่ประสบความสำเร็จเป็นคนดีและนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เริงฤทธิ์ คำหุ่ม, 2565) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการว่าเป็นกระบวนการและพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ประกอบด้วยครูผู้สอนนักเรียน หลักสูตร และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู มีการดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด และมีการนิเทศการศึกษาโดยมีกระบวนการให้คำแนะนำ ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุน ติดตาม และประเมินผลครูอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผนการนิเทศและออกแบบเครื่องมือการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนร่วมกับครูในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูล่วงหน้า มีการนิเทศการศึกษาเพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแผนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ มีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาที่นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งที่สอดคล้องกับงานวิชาการของโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดดัชนีชี้วัดและคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหลักสูตรสถานศึกษา มีการแจ้งให้นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ (อรธพล ประเสริฐสังข์, 2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ (กรองกาญจน์ อรุณเมฆ, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ (มะไซดี อับดุลกอเดร์, 2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นราธิวาส พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นราธิวาส พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ (ปวีณา บุญธิจักร, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ (วิภัสสร ชุ่มจิตร, 2562) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีการนิเทศการศึกษา ตลอดจนมีการกำหนดเป้าหมายและภารกิจของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนจึงเป็นผลให้ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเรียนรู้เป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ การมีแบบแผนความคิด การเป็นบุคคลที่รอบรู้ และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีทัศนะและการให้ความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง ซึ่งภายในสถานศึกษามีความผูกพันและทุ่มเทให้กับสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความคิดในการมองเป้าหมายของสถานศึกษาในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์ในการเชื่อมโยง และบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดการสร้างสรรค์เป็นผลให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีความตระหนักและความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศในการทำงานเพื่อพัฒนาให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาสามารถทำงานทดแทนกันได้และรับผิดชอบร่วมกันเป็นทีม โดยครูและบุคลากรภายในสถานศึกษายอมรับฟังเหตุผลและเห็นคุณค่าในความแตกต่างของแต่ละบุคคลในสถานศึกษา โดยตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน

การพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเรียนรู้ร่วมกัน โดยด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมองเห็นภาพโดยรวมทั้งหมดของการดำเนินงานภายในสถานศึกษา ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษานำวิถีชีวิตของตนเองในการดำเนินงานสู่การพัฒนาและสร้างนวัตกรรม สามารถจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาทำงานอย่างเป็นระบบมุ่งผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน อีกทั้งสามารถแก้ไขปัญหาในการทำงานที่ซับซ้อน และสามารถปรับเปลี่ยนความคิดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นขั้นตอน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการออกแบบระบบการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการมีแบบแผนความคิด ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจความคิดครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีต่อสถานศึกษา และสามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของงานได้อย่างชัดเจน โดยครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาสามารถตัดสินใจในการปฏิบัติงานและสามารถปรับเปลี่ยนวิถีคิดให้สอดคล้องเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ และพร้อมที่จะเรียนรู้ วิธีการแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล และมีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถรับรู้และปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อของตนเองให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ทั้งยังมีการคิดทบทวน ถึงสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวก่อนการตัดสินใจด้วยความรอบคอบ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้นำในการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย ตลอดจนส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง และมีการเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีพฤติกรรมที่การแสดงออกถึงความเป็นผู้มีภาวะกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง สนใจใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ ด้วยการฝึกฝนตนเองผ่านการเรียนรู้อยู่เสมอ สอดคล้องกับ (กรองกาญจน์ อรุณเมฆ, 2564) ที่กล่าวว่า ในองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีการสร้างช่องทางให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันภายในระหว่างบุคลากร ควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากภายนอกทำให้เกิดโอกาสในการที่บุคลากรสามารถเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด สำหรับการปฏิบัติงานนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามท้องที่ที่กำหนดการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เองทำให้องค์กรและบุคลากรมีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลโดยมีการเชื่อมโยงรูปแบบของการทำงานเป็นทีมกับการเรียนรู้เป็นทีม มีอำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่ม (Initiative) เกิดกระบวนการในการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจเตรียมรับกับความเปลี่ยนแปลงเปิดโอกาสให้ทีมทำงาน และการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งจะก่อให้เกิดองค์กรที่เข้มแข็ง และ (นิสรา ใจเชื้อ, 2564) กล่าวว่า หากองค์กรสามารถพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีแนวปฏิบัติและปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรอย่างเหมาะสม เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมก็จะสามารถสร้างศักยภาพให้กับองค์กรและส่งผลต่อความก้าวหน้าขององค์กรต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กรองกาญจน์ อรุณเมฆ, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ของทีมงานด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านแบบแผนทางความคิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ณัฐ วัชรินดา, 2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 พบว่า 1) รูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ได้องค์ประกอบที่สำคัญ จำนวน 6 องค์ประกอบ คือ 1) การมีแรงจูงใจ 2) การมีโครงสร้างที่เหมาะสม 3) การมีบรรยากาศการทำงาน 4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมของคนในองค์กร 5) การใช้เทคโนโลยี และ 6) การเรียนรู้เป็นทีม โดยการประเมินรูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ในการนำไปใช้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พัชรกัญญ์ เมธาอัครเกียรติ, 2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะมีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ บุคลากรมีความรอบรู้แห่งตนคิดอย่างเป็นระบบ และมีการเรียนรู้ของทีมงาน ตลอดจนวิสัยทัศน์ร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Grader, (2003) ได้ศึกษาเรื่อง การนำองค์กรแห่งการเรียนรู้มาปฏิบัติในโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดกลาง พบว่า ครูและบุคลากรที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้มีทักษะด้านความรู้แห่งตน การเรียนรู้เป็นทีม การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม บุคลากรจะมีรูปแบบความคิดมีการแลกเปลี่ยนมุมมองของความคิดเห็นผู้บริหารให้การสนับสนุนบุคลากรสำหรับการวิจัยในอนาคต ควรจะศึกษาการพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการประเมินการปฏิบัติงานขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน

ภายในตัวแปรอยู่ในระดับสูง โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก สูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและ เป้าหมายของสถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกรอบเป้าหมายของโรงเรียนจากขอบเขตงานที่รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาที่นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานในรูปแบบของนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่สอดคล้องกับงานวิชาการของโรงเรียน โดยในด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้ครูมีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และดัชนีชี้วัดคุณภาพแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำกับดูแลการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและท้องถิ่นให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียน และชุมชน ในด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยทรัพยากรและการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนมีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้มีข้อมูลที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมในการทำงาน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากร ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน และมีนโยบายการบริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเพิ่มพูนความถนัดทักษะ และความสามารถของครูในการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้คำแนะนำในการพัฒนาผลงานทางวิชาการของครู และด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด มีการนิเทศการศึกษาโดยมีกระบวนการให้คำแนะนำ ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุน ติดตาม และประเมินผลครูอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ (พุฒินันท์ แสงสิริวิวัฒน์, 2564) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีความสำคัญต่อการสร้างอิทธิพลหรือการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเชื่อถ้อยยอมรับและศรัทธา ให้เกิดความร่วมมือต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูให้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Rais & Yuyun, 2023) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและองค์กรแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของครูพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้สามารถพัฒนาภาวะผู้นำของครูได้ กลยุทธ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำของครูผ่านภาวะผู้นำของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดำเนินการโดยการปรับปรุงตัวชี้วัดตัวแปรเหล่านี้ ได้แก่ การเป็นผู้กระตุ้นหลักในการเรียนรู้ การนำวิสัยทัศน์ของโรงเรียนไปใช้ การประกันคุณภาพการเรียนรู้ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่ ๆ และการพัฒนาโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Matthews, 2007) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของปฏิบัติการประเมินของครูกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การประเมินของครูกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญ โดยประเมินจากการพัฒนาการสอนและการพัฒนาหลักสูตร การปฏิบัติในการประเมินเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจคือ การร่วมมือโดยอาศัยการประเมินซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนโดยประเมินจากการพัฒนาการสอนและการพัฒนาหลักสูตร การปฏิบัติในการประเมินเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจคือ การร่วมมือโดยอาศัยการประเมิน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนร่วมมือกันวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินเพื่อวางแผนการสอน และอภิปรายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัญญนันท์ นิลคุปต์ธราณนท์, 2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง 0.010 -0.870 เป็นสหสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก มีตัวแปรทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา โดยทั้ง 4 ตัวแปรนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ และมีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 81.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากด้านของภาวะ

ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออกมากที่สุด อาจเป็นเพราะการที่ผู้บริหารมีนโยบายการบริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเพิ่มพูนความถนัดทักษะ และความสามารถของครูในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานส่งผลให้สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออกนั้นเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีทักษะและการให้ความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง มีความตระหนักและความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของสถานศึกษา มีพฤติกรรมที่การแสดงออกถึงความเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง สนใจใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ ด้วยการฝึกฝนตนเองผ่านการเรียนรู้อยู่เสมอ ตลอดจนสามารถตัดสินใจในการปฏิบัติงานและสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้สอดคล้องเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ และพร้อมที่จะเรียนรู้วิธีการ แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับ (อรรถพล ประเสริฐสังข์, (2566) ซึ่งกล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในสถานศึกษา ที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการภาวะผู้นำทางวิชาการช่วยในการบริหารสถานศึกษา จึงจะสามารถนำคณะครูและบุคลากรไปสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ ซึ่งจะส่งผลทำให้สถานศึกษาเข้าสู่ความมีคุณภาพ และเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ (มะไซดี อับดุลกอเดร์, 2565) ซึ่งกล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูและนำมาซึ่งความมีประสิทธิภาพในสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกให้ครูได้รับรู้อย่างชัดเจนช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและครูเรียนทำให้ครูเชื่อถือนยอมรับ ศรัทธาและให้ความร่วมมือปฏิบัติงานนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้นำทางการศึกษาจึงต้องมีสมรรถนะของภาวะผู้นำทางวิชาการต้องเป็นผู้รอบรู้ในด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กรองกาญจน์ อรุณเมฆ, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมคือ ด้านการพูดคุยนับถือพฤติกรรมครู และด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัญญนันท์ นิลคุปต์ธรรณ, 2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (X2) และด้านการวางแผนเพื่อการพัฒนาความก้าวหน้า (X5) ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Lim & Singh, 2020) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลการเรียนดีเยี่ยมในประเทศไทย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ ภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถพยากรณ์องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 34.00

จากการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก พบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา ไม่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อสังเกตผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก นับได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .787 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงโดยมีความเป็นไปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ช่วยให้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา ที่ดีจะนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีทักษะและการให้ความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นทีมและการมีแบบแผนความคิด โดยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งหมดอาจไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพหากปราศจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ อรรถพล ประเสริฐสังข์ ที่กล่าวว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน คือ การ

กำหนดทิศทางการกิจการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมโดยวิธีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้อของโรงเรียน กำหนดนโยบายการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีความสำคัญในการบริหารงานวิชาการมากกว่าด้านอื่น สร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ ประมวลผลความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน และสอดคล้องกับ (กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ, 2565) ที่กล่าวว่า การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่สอดคล้องกับงานวิชาการของโรงเรียน กำหนดกรอบเป้าหมายของโรงเรียนจากขอบเขตงานที่รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ มีการกำหนดพันธกิจที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีเป้าหมายและจุดเน้นที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กำหนดดัชนีชี้วัดและคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรสถานศึกษา มีการสื่อสารพันธกิจและขอบข่ายของงานวิชาการรวมถึงหลักสูตรสถานศึกษา ให้นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ อันจะนำมาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ที่กล่าวมาข้างต้น มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดแก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่อง อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แห่งมหานครสืบไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า

ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาที่นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และมีการแจ้งให้นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ

1.2 จากผลการวิจัยระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่าการเรียนรู้เป็นทีม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ควรให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาให้มีวางแผนและมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จะนำการสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

1.3 จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามากที่สุด และด้านการนิเทศการศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ควรให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุนด้านการนิเทศการศึกษา ประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านการนิเทศการศึกษา ตลอดจนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามามีส่วนในกระบวนการนิเทศการศึกษา

1.4 จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออกมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ควรมีนโยบายการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21

2.3 ควรศึกษาตัวแปรที่อาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อาทิ ประสิทธิภาพของผู้บริหาร ระดับภูมิการศึกษาของผู้บริหาร ตลอดจนวัฒนธรรมองค์กรของสถานในสังกัดกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กรองกาญจน์ อรุณเมฆ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัญญนันท์ สิริคุปต์ธรรานนท์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารวิจัยธรรมศึกษา. 6(1), 289-303.
- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ณัฏฐ์ ใจจินดา. (2563). การพัฒนารูปแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิสรา ใจชื่อ. (2564). แนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 4(4), 126-135.
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พัชรกัญญ์ เมธธำครเกียรติ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 11(1), 1944-1960.
- พิชญาภา ยืนยาว. (2562). ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- พุดินันท์ แสงสิริวัฒน์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มะไซดี อับดุลกอเดร์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- เริงฤทธิ์ คำหู่. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วิภัตสร ชุ่มจิตร. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัด สุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อรรถพล ประเสริฐสังข์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- G. Matthews. (2007). Handbook of research for educational communications and technology a project of the association for educational communications and technology. New York: Macmillan Library References.
- Grader, B. L. (2003). Learning Organization Practices in Public Schools : A Middle Schools Case Study. Doctoral Dissertation (Educational Administration). Mexico : The University Of New.
- Hinkle, D.E, William, W. and Stephen G. J. (1998). Applied Statistics for the Behavior Sciences. 4th ed. New York:

Houghton Mifflin.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). “**Determining Sample Size for Research Activiles**”. Educational and Psychological Measurement, 30(3).

Likert, Rensis. (1961). **New Pattern of Management**. New York: McGraw – Hill.

Lim, S. H., & Singh, G. S. B. S. (2020). The influence of instructional leadership on learning organisation at high performing primary schools in Malaysia. **Asian Journal of University Education**, 16(2), 11-22.

Rais, M., & Yuyun, I. (2023). The Use of digital platforms in english language learning: student’s perspectives. **Journal of English language teaching and applied linguistics**, 5(1), 38 – 46.